

УДК 655.413:78(477+510)

**МУЗИЧНІ ВИДАВНИЦТВА У НАЦІОНАЛЬНОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ
(досвід України та Китаю)**

Ян Цзюнь – аспірант кафедри теорії та історії культури,
Національна музична академія України
імені П. І. Чайковського, м. Київ
<http://orcid.org/0000-0002-3270-4622>
<https://doi.org/10.35619/ucp.mk.v39i.513>
captainyangjun@163.com

Статтю присвячено висвітленню ролі й місця музичних видавництв як важливої складової національних культур України й Китаю. Стверджується, що нотодрук історично був і залишається важливим чинником формування й розвитку соціокультурного простору. Розглянуто головні тенденції видавничої діяльності в означеній сфері в Україні впродовж XX–XXI ст., особливий акцент зроблено на періодах інституційного становлення музичної культури. Проаналізовано практику нотодруку в сучасному Китаї, зокрема роботу Народного музичного видавництва. Відзначено зусилля видавництв з просування творчості представників національної композиторської школи. Окреслено перспективи появи нових форм передачі музичної інформації в умовах інформаційного суспільства.

Ключові слова: музичне видавництво, нотодрук, партитура, музична культура Китаю, музична культура України.

Постановка проблеми. Успішне функціонування й розвиток музики в соціокультурному просторі різних країн залежать від дії механізмів комунікації в структурі «композитор – виконавець – слухач». Однією з важливих ланок є нотодрук, що в різні історичні епохи виконував функцію поширення музичних текстів. Досвід діяльності музичних видавництв у різних країнах має знаходитися в фокусі дослідницької уваги, що в сучасній ситуації може стати важливим чинником забезпечення оптимізації процесів в окресленій сфері.

Останні дослідження та публікації. Поміж досліджень, присвячених історії та сучасним тенденціям у роботі музичних видавництв у глобальному вимірі, особливо виокремимо монографію німецького дослідника Й. Кеппера «Нотне видання в ім'я нових медіа: історичний розвиток та сучасні перспективи повних нотних видань» [9].

Головні віхи музично-видавничого руху в Україні та діяльності видавництва «Музична Україна» окреслено у відповідних статтях «Української музичної енциклопедії» [7], [4]. Проблеми стану нотовидавничої справи в Україні XXI ст. у зв'язку з сучасними соціокультурними потребами поставлено у статті З. Ластовецької-Соланської [3].

Джерелом інформації про діяльність музичних видавництв в Китаї є опубліковані офіційні документи, а також матеріали статей «Китайського музичного словника», оновлене й виправлене видання якого вийшло друком у 2021 р. (Chinese Music Dictionary, 2021). Прикладом постановки питань значення (зокрема соціального) нотовидавничої справи для національної культури загалом є матеріали семінару, що відбувся в рамках заходів з обговорення проекту «Музична бібліотека сучасних китайських композиторів» [6].

Виклад основного матеріалу дослідження. Музичні видавництва від початку свого існування стали активним чинником функціонування соціокультурного простору. Заснування музичних видавництв на певному історичному етапі розвитку культури було зумовлено самим станом музично-культурного процесу. Ствердження композиторської професії та сталих способів нотної фіксації творів, дедалі активніше поширення музичної інформації, необхідність обміну новими творами при збільшенні їхньої кількості з усією очевидністю виявили потребу організації процесу продукування та поширення нотних текстів. На початкових етапах така практика пов'язувалася переважно з рукописним відтворенням нотного матеріалу. Не випадково нотний текст у «Майнцькій Псалтирі», що є однією з перших друкованих книжок, був доданий вручну. Проте, з удосконаленням технічних засобів з'явилися нові можливості, що дозволили друкувати ноти і отримувати необхідні накладки. Перші зразки машинного нотодруку з'явилися на межі XV–XVI ст. і з того часу музичні видавництва стали невіддільною складовою соціокультурного простору в його мистецькому сегменті.

Перехід від рукописів до друкованих нот суттєво вплинув на мистецькі практики, позаяк це спростило й пришвидшило розповсюдження музичної інформації. Як наслідок, розширилося коло потенційних виконавців: ними могли ставати не лише професіонали, а й освічені аматори, які отримали

доступ до нот. Це також зменшило залежність композиторів від їхніх головних «працедавців» – представників аристократичних кіл.

Приклади безпосередньої інтеграції музичних видавництв до мистецького простору знаходимо і в наступні епохи. Якісно новий шлях нотодруку запровадив син засновника найстарішого з існуючих нині видавництв Breitkopf & Härtel (працює з 1719 р.) Йоганн Брайткопф, який у 1754 р. запропонував застосовувати особливі різновиди шрифтів (зокрема так звані «рухомі шрифти»), що, своєї черги, сприяло удосконаленню нотної грамоти. У 1807 р. фірма почала виробництво фортепіано, які високо цінилися віртуозами романтичної доби, у т. ч. Ф. Ліста. Крім того, у XIX ст. компанія видавала впливовий музичний журнал.

На початку XX ст. індустрія звукозапису частково витіснила нотодрук у сегменті аматорського музикування, а проте, не применшила його ваги в сфері академічної музики. За доби модернізму величезну роль у поширенні нової музики відіграло створене 1901 р. у Відні видавництво «Universal Edition». «Заснування «Universal Edition» <...> було свого роду «культурно-політичною декларацією незалежності», – читаємо на сайті компанії. – Намір полягав у тому, щоб протистояти переважанню іноземної музичної торгівлі у Відні за допомогою вітчизняного музичного видавництва» [10]. Залучення найкращих композиторів, що на початку століття представляли тодішню Австро-Угорщину, зробило видавництво «резервуаром для великих талантів», що знаменувало на тому етапі видатну місію установи. Тут публікували свої твори Г. Малер, Ф. Шрекер, А. Шенберг, О. Цемлінський, А. Берг, А. Веберн, Е. Крженек, Б. Барток, З. Кодай та ін. Таким чином, вводячи до широкого обігу твори видатних вітчизняних композиторів, видавництво чинило вплив на формування новітнього соціокультурного простору. Згодом «Universal Edition» залучило до числа своїх авторів композиторів з інших країн та наступних поколінь, включаючи представників другої хвилі авангарду, як-от К. Штокгаузен, П. Булез, Л. Беріо, М. Кагель, А. Пярт та ін. Поширення творів композиторів-новаторів сприяло суттєвому оновленню звукового середовища.

В Україні питання про музичні видавництва гостро стало у першій третині XX ст., коли набула актуальності реалізація ідеї національної музичної культури. На тлі приватних видавництв, що працювали в ті часи, привертає увагу засноване композитором К. Стеценком разом із поетом О. Коваленком; про нього відомо, що у 1910 р. воно «випускає зданий до друку без цензури гімн «Ще не вмерла Україна» на музику Стеценка» [5; 86]. Згодом композитор опікувався публікацією української нотної продукції у видавництві «Дніпросоюзу» («Дніпроспілки», Дніпровського союзу споживчих товариств), що активно працювало впродовж 1917-1920 рр. Українські культурні діячі підкреслювали важливість видавничої справи, зокрема й нотовидавництва. У редакційній статті новоствореного журналу «Книгарь» декларувалося таке: «Нині, <...> коли Україна починає жити повним національним життям, – природно і наша видавнича продукція, як найвизначніший показник того життя, набуває небувало широкого масштабу» [2; 1].

Упродовж 1920-х рр. друк нових творів українських композиторів здійснювало Державне видавництво України, питаннями видання творів своїх членів опікувалося також Всеукраїнське музичне товариство ім. М. Леонтовича. Від 1932 р. працювало видавництво «Мистецтво» (впродовж свого існування мало різні назви, як-от «Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР»), що опікувалося широким колом видів мистецтва й різних його жанрів. Відомі також видання республіканського відділення видавництва «Радянський композитор». Крім того, ноті та книжки про музику виходили друком у видавництві «Радянська школа».

Спеціалізоване музичне видавництво відкрите в Україні у 1966 р. Репертуар майбутніх видань новоствореного видавництва передбачав орієнтацію на широкий жанровий діапазон – від нот і наукової літератури до журналів та популярних брошур. Особлива увага приділялася опублікуванню творів українських композиторів. Широко представлено у видавничому репертуарі їхню симфонічну творчість. Приміром, із 1973 по 1981 р. було видано вісімнадцять партитур творів Є. Станковича, серед яких усі п'ять симфоній, написані композитором на той час, а також чотири камерні симфонії.

Відроджувалися також призабуті твори та теоретичні праці митців попередніх епох. Так, у 1989 р. побачив світ «Практичний курс навчання співу в середніх школах України» М. Леонтовича.

У такий спосіб видавництво «Музична Україна» провадило цінності національної музичної культури, відповідаючи на запит суспільства і в той же час впливаючи на насиченість інформаційного простору. Полегшення доступу до національного репертуару, в тому числі до творів сучасних композиторів, збагачувало можливості як професійних творчих колективів, так і музикантів-аматорів.

Видавничу діяльність провадив Центр музичної інформації (Центрмузінформ) Національної спілки композиторів України, який накопичував і зберігав композиторські твори у вигляді рукописів, а також випустив низку цінних друкованих видань. Привертає увагу, зокрема, серія «Український музичний архів», де публікувалися важливі дослідження, здійснені на основі нещодавно віднайдених

джерел. Друком наукових видань із питань музичної культури опікуються також мистецькі навчальні заклади та наукові установи. Особливо відзначимо проект «Українська музична енциклопедія» – багатотомне видання, що готується науковцями Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України та виходить друком у видавництві інституту.

Дослідники констатують «трансформацію видавничого ринку України» [3; 6] на сучасному етапі. Діяльність видавництв навчальних закладів та наукових установ певною мірою компенсує спостережене в останні роки зниження активності роботи видавництва «Музична Україна», пов'язане з недостатністю фінансування. Разом із тим, у різних містах України існують приватні видавництва, що друкують ноти коштом авторів творів. Приміром, останнім часом у Києві активно працює приватне видавництво «Гроно», де протягом 2008-2017 рр. опубліковано твори М. Степаненка (Солоспіви для голосу та фортепіано, Вибрані хорові твори для мішаного хору а cappella, Духовний триптих для мішаного хору а cappella), І. Шамо («Осіньне золото» – вибрані пісні, Концерт для баяна та струнного оркестру, Вибрані твори для фортепіано), Лесі Дичко («Червона калина» – кантата на тексти старовинних українських пісень XIV–XVII ст. для солістів, мішаного хору та інструментального ансамблю), Г. Саська (Фантазія для фортепіано, «Відгомін століть» – цикл п'єс для фортепіано) тощо.

Процес подібного до європейського нотовидавництва в Китаї можна простежити починаючи від 1950-х рр. Китайська видавнича група має у своєму складі Народне музичне видавництво, що є найбільшою професійною музичною видавничою компанією. Засноване у 1954 р., видавництво здобуло авторитет не лише в Китаї, але й в усьому світі. Воно має філію в Шанхаї та дочірні компанії: Видавництво Хуаюе та Цифрове видавництво «Народна музика».

Головною сферою діяльності компанії впродовж понад 60 років її існування є друк нот та праць з теорії й історії музики, а також видання чотирьох спеціалізованих музичних наукових журналів: «Музичні дослідження», «Китайська музична освіта», «Фортепіанне мистецтво», «Вокальне мистецтво».

Крім, власне, нотовидавничої та дотичної до неї діяльності, Народне музичне видавництво стало ініціатором різноманітних суспільно значущих акцій, як-от виконання «Симфонії Великої Китайської стіни» – величного твору, написаного у 1980 р. композитором М. Ду і присвяченого грандіозному пам'ятнику, що є символом самої тисячолітньої історії Китаю. Твір є в той же час уособленням нової доби, що розпочалася наприкінці 1970-х рр., сповненої сподівань та нових устремлінь. Потрібно додати, що музика за своїм характером знаменувала собою синтез європейської моделі неоромантичної симфонії та китайської інтонаційності та інструментарію, що також було виявом відкритості мистецтва Китаю. Видавництво організовувало й різноманітні освітні проекти. Все це посилювало його вплив на хід музично-культурного процесу в Китаї.

Одним із найамбітніших проектів Народного музичного видавництва у XXI ст. стала підготовка «Музичної бібліотеки сучасних китайських композиторів». На першому етапі реалізації проекту опубліковано партитури п'ятнадцяти творів, що можуть прикрасити репертуар симфонічних оркестрів Китаю. Навіть перелік творів дає уявлення про їхні важливі жанрові характеристики, демонструє виражену національну спрямованість образності:

- Бао Юанькай. «Яньхуан Фенцін» (оркестрова музика на теми двадцяти чотирьох китайських народних пісень);
- Гао Вейцзе. «Враження від Білого коня» (для ерху та симфонічного оркестру);
- Го Веньцзін. «Chou Kongshan» (концерт для бамбукової флейти та оркестру);
- Хе Сюньтянь. «Чотири сновидіння» (для ерху та симфонічного оркестру);
- Цзя Дацюнь. «Rong 2» (концерт солюючих китайських ударних та симфонічного оркестру);
- Цзін Сян. «Фестиваль Цзінлін» (симфонічний хор);
- Лю Юань. «Відлуння земного будівництва» (симфонічна поема);
- Тан Цзяньпін. «Священний вогонь», 2008 (концерт для ударних та симфонічного оркестру);
- Ван Нін. Симфонія № 3 «Дзвінок у майбутнє»;
- Ван Сілін. Симфонія № 4;
- Ян Ліцін. «Сутінки пустелі» (для чжунху та симфонічного оркестру);
- Ян Цин. «Цан» (для флейти та симфонічного оркестру);
- Є Сяоган. Симфонія № 2 «Горизонт»;
- Чжао Цзіпін. Симфонія № 1;
- Чжу Шируй. «Питання «Небесних питань» (для бамбукової флейти та симфонічного оркестру).

Привертає увагу звернення композиторів у симфонічних творах до національних інструментів (як-от бамбукова флейта, ерху, чжунху) та китайського фольклору. Завдяки публікації цих творів звукове

середовище Китаю як складова соціокультурного простору насичується музикою, що втілює національні цінності.

Подальшим кроком у реалізації проекту стало проведення 22 і 24 травня 2007 р. концертів «Музична бібліотека сучасних китайських композиторів», в організації яких взяли участь Народне музичне видавництво, Пекінський симфонічний оркестр, Центральна музична консерваторія, Шанхайська консерваторія та інші музичні навчальні заклади. Впродовж двох вечорів представлено слухачам всі 15 виданих творів; перед їх виконанням композитори виступали з коментарями, що мали розкрити історію створення та ідеї, закладені в їхніх опусах

Наступного дня відбувся семінар на тему «Створення й розповсюдження сучасної музики», на якому визначені шляхи подальшої діяльності в означеному напрямі. Серед доповідачів – головний редактор Народного музичного видавництва У Бінь. Він пояснив цілі, яких прагнула досягти його компанія при організації заходу. У Бінь підкреслив, що музика має наповнювати звуковий простір і зазначив: «Важливо опублікувати оригінальні твори композитора, та більш доцільно зробити так, щоб ці твори були безпосередньо представлені публіці у звуковому втіленні через інтерпретацію диригента і симфонічного оркестру» [6]. Заступник головного редактора Ду Сяоши розвинув цю тезу. Він зазначив, що сумісні діяльність видавництва, симфонічних оркестрів і музичних навчальних закладів вводить музичні твори до сфери комунікації. «У цьому сенсі така діяльність має важливе практичне значення й далекосяжні перспективи» [6]. Цю думку підхопив музикознавець Ван Юхе, який підкреслив, що має сенс тільки показ твору через виконання й розширення його соціального впливу. Отже, «ключовими словами» означеної сфери діяльності були визначені такі: «сучасні китайські композитори» (від 1980-х рр.), «музична бібліотека» (процес неперервного накопичення, від партитури до партитури, від звуку до концерту, від коментарів до академічних досліджень), «концерт» (музика, що не звучить, є практично мертвою). Було окреслено й необхідність розвивати не лише симфонічний, а й інші музичні жанри.

Композитор Ян Цин, який також виступив на семінарі, звернув увагу на особливу місію видавництва, наголосивши на тому, що накопичення багатств національної музики, збирання вітчизняної музичної літератури стають важливими за часів активного утвердження китайської культури в світовому соціокультурному просторі.

Постійна увага до симфонічної музики надалі залишилася важливою складовою стратегії роботи Народного музичного видавництва. Це підтверджує ще один грандіозний проект – розкішно оформлена колекція «Вибрані оригінальні китайські симфонічні твори нової доби» (під ред. композиторів Чжао Цзіпіна й Є Сяогана). До неї увійшли 110 симфонічних творів різних жанрів китайських композиторів, написаних від часу проголошення в 1949 р. Китайської Народної Республіки. Дві частини проекту – «До Нової доби» (40 опусів) та «На Батьківщину» (70 опусів) – становлять єдине ціле і представлені не лише нотами, а й аудіо- та відеоматеріалами.

У 2021 р. у Народному музичному видавництві вийшла друком цінна книжка – «Китайський музичний словник», підготовлений науковцями Дослідницького інституту музики Китайської академії мистецтв в оновленій і виправленій редакції. 6221 словникова стаття містить величезний обсяг інформації про давню та сучасну китайську музику, її естетичні засади, а також про способи виконання музики, характер її функціонування в суспільстві, жанри, специфічну термінологію. Низка статей присвячена діячам китайської музичної культури: «включені теоретики сучасної музики, композитори, диригенти, співаки, музичні педагоги, оперні музиканти, музичні видавці», як сказано у вступній статті словника [8]. Вказане довідково-енциклопедичне видання подає також відомості про видатні музичні твори та книжки й журнали про музику, а також про музичні організації та навчальні заклади.

Кількість видавництв, що займалися нотодруком, упродовж двадцяти років ХХІ ст. дедалі збільшувалася. Зі «Звіту про розвиток музичної індустрії Китаю 2016 р.» дізнаємося, що на початку 2016 р. ноти й книжки про музику в країні друкували 365 компаній, найбільшою серед яких залишається й нині Народне музичне видавництво [1; 76]. Великим авторитетом користуються також Шанхайське музичне видавництво, Музичне видавництво центральної консерваторії, Видавництво Шанхайської консерваторії. Деякі видавничі установи стали практикувати нотодрук внаслідок розширення своєї основної сфери діяльності, як, приміром, Хунаньське видавництво літератури та мистецтва. Свої музичні філії стали утворювати літературні та академічні видавництва: Видавництво Південно-Західного педагогічного університету, Видавництво Китайської федерації літератури та мистецтва, Китайське молодіжне аудіовізуальне видавництво.

Згаданий «Звіт» дає повне уявлення про те, наскільки ретельно працюють видавництва в сфері вивчення потреб потенційних споживачів їхньої продукції, аж до детально прописаного анкетування студентів музичних та інших навчальних закладів. Фахівці встановили, що різні типи музичних видань (теорія музики, нотні партитури, книжки з теорії та методики виконавства та інші навчальні

матеріали, музичні журнали, в тому числі про популярну музику) мають різний ступінь попиту у студентської спільноти в залежності від спеціалізації навчальних закладів, а відтак вибудовують свою виробничу тактику відповідно до отриманої інформації [1; 79].

Здійснюється також «порівняння ситуації читання між паперовою версією та електронною версією нот» [1; 80], а також вивчаються способи, якими читачі можуть отримати інформацію про потрібні видання: «Важливими є полиці музичних книг у великих книжкових магазинах, спеціалізовані музичні книжкові магазини, бібліотеки, книжкові інтернет-магазини, такі як JD, Dangdang, Amazon, а також різні онлайн-сайти для обміну музичними нотами, інші канали для отримання музичних книг» [1; 81].

Постають також питання про розміщення мультимедійного цифрового контенту. «Багато музичних продуктів народжуються з мультимедійними та аудіовізуальними функціями в одній презентації. Наприклад, у наших підручниках з інструментальної музики та музичних колекціях є багато прикладів «книг із дисками». Додатки як «фонограма MP3», «навчальне DVD відео» тощо стали звичними», – констатують аналітики [1; 85]. У зв'язку з цим загострюється проблема авторських прав, яка потребує подальшого осмислення й розв'язання.

Питання про «нові перспективи майбутніх форм видання, які відповідають новим можливостям масової інформації» [9] хвилює видавців у різних країнах, позаяк нові технології знаходяться у постійному русі, змінюються та збагачуються. Приміром, австрійське Universal Edition стало одним із перших музичних видавництв, що запустило цифровий додаток для нот у реальному часі. Народне музичне видавництво в Китаї опікується створенням та подальшою трансформацією (оновленням) проекту «Інтернет + музика + видавнича справа», розглядаючи шляхи просування на міжнародній арені оригінальних творів видатних китайських композиторів із застосуванням нових шляхів їх поширення. Виникають також бізнес-проекти з оренди нот.

Висновки. Впродовж кількох століть існування музичних видавництв і нотовидавничої справи в цілому працювала свого роду система прямих і зворотних зв'язків: видавці відповідали на запити суспільства, створюючи свою продукцію, і в той же час впливали на його соціокультурний простір як через друк нот і книжок, так і через супутні творчі проекти. На нинішньому етапі культурного процесу особливо важливими є зусилля по просуванню музики вітчизняних композиторів як шляху ствердження національних культур, що підтверджує досвід України та Китаю. Сучасний стан людства, яке повсякчас динамічно змінюється, передбачає необхідність триматися в річищі новітніх наукових досягнень, звертаючись до можливостей інформаційних технологій.

Список використаної літератури

1. Звіт про розвиток музичної індустрії Китаю 2016 р. *Народне музичне видавництво*, 2017. 205 с. [китайською мовою].
2. Книгарь. Київ, 1917. № 1. С. 1.
3. Ластовецька-Соланська З. Нотовидавництво як сегмент музичної інфраструктури України у фокусі суспільних потреб сьогодення. *Українська музика* / Львів. нац. муз. акад. ім. М. В. Лисенка. Львів, 2019. № 3-4 (33-34). С. 5-11.
4. Линник М., Пономаренко В. «Музична Україна». *Українська музична енциклопедія*. Київ: Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, 2011. Т. 3. С. 605-606.
5. Ржевська М. На зламі часів. Музика Наддніпрянської України першої третини ХХ століття у соціокультурному контексті епохи: монографія. Київ: Автограф, 2005. 352 с.
6. Цай Мен. Активно просувати й поширювати китайську сучасну музику (серія заходів «Музичної бібліотеки сучасних китайських композиторів») *Китайська музична освіта*. Серп., 2007 [китайськ.].
7. Шевчук О. Видавництва музичні. *Українська музична енциклопедія*. Київ: Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, 2006. Т. 1. С. 346-349.
8. Chinese Music Dictionary (Revised Edition) (2021) URL: <http://en.cnpubg.com/book/article/index/id/52.html> (дата звернення 25.06.21).
9. Kepper J. Musikedition im Zeichen neuer Medien: Historische Entwicklung und gegenwärtige Perspektiven musikalischer Gesamtausgaben. Norderstedt: BoD – Books on Demand, 2011. 403 s.
10. Our history. Institute with a cultural mission. URL: <https://www.universaledition.com/our-history> (дата звернення 12.05.21).

References

1. China Music Industry Development Report (2016) / People's Music Publishing House, 2017. 205 p. [in Chinese]
2. Knyhar'. Kyiv, 1917. № 1. P. 1 [in Ukraine]
3. Lastovetska-Solanska Z. Notovydavnytstvo yak sehment muzychnoi infrastruktury Ukrainy u fokusi suspilnykh potreb sohodennia. *Ukrainska muzyka* / Lvivska natsionalna muzychna akademiia im. M. V. Lysenka. Lviv, 2019. № 3-4 (33-34). S. 5-11 [in Ukraine].
4. Lynnyk M., Ponomarenko V. «Muzychna Ukraina». *Ukrainska muzychna entsyklopediia*. Kyiv: Instytut mystetstvoznnavstva, folklorystyky ta etnolohii im. M. T. Rylskoho NAN Ukrainy, 2011. T. 3. S. 605-606 [in Ukraine].

5. Rzhevskaya M. Na zlami chasiv. Muzyka Naddnyprianskoi Ukrainy pershoi tretyny XX stolittia u sotsiokulturnomu konteksti epokhy: monohrafiia. Kyiv : Avtorgraf, 2005. 352 s. [in Ukraine].
6. Cai Meng. Vigorously Promote and Disseminate Chinese Contemporary Music (A Series of Activities of «The Music Library of Contemporary Chinese Composers») Chinese Music Education. August 2007 [in Chinese]
7. Shevchuk O. Vydavnytstva muzychni. *Ukrainska muzychna entsyklopediia*. Kyiv : Instytut mystetstvoznavstva, folklorystyky ta etnologii im. M. T. Rylskoho NAN Ukrainy, 2006. T. 1. S. 346-349 [in Ukraine].
8. Chinese Music Dictionary (Revised Edition) (2021) URL: [http://en.cnpubg.com/book/article/index/id/52.html_\(25.06.21\)](http://en.cnpubg.com/book/article/index/id/52.html_(25.06.21)).
9. Kepper J. Musikedition im Zeichen neuer Medien: Historische Entwicklung und gegenwärtige Perspektiven musikalischer Gesamtausgaben. Norderstedt : BoD – Books on Demand, 2011. 403 s. [in German]
10. Our history. Institute with a cultural mission. URL: <https://www.universaledition.com/our-history> (12.05.21).

**MUSIC PUBLISHING HOUSES IN THE NATIONAL SOCIAL AND CULTURAL SPACE
(experience of Ukraine and China)**

Yang Jun – Postgraduate Student of the Theory and History of Culture Department, Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music, Kyiv

The article is devoted to the role and place of music publishing houses as an important component of the national cultures of Ukraine and China. It is stated that music printing has historically been and remains an important factor in the formation and development of the social and cultural space. The main trends of publishing activity in this field in Ukraine during the XX-XXI centuries are considered, with a special emphasis being placed on the periods of institutional formation of musical culture. The practice of music printing in modern China, in particular the work of the People's Music Publishing House, is analyzed. The efforts of publishing houses to promote the work of representatives of the national composers school were noted. Prospects for the emergence of new forms of transfer of musical information in the information society are outlined.

Key words: music publishing house, music printing, musical score, musical culture of China, musical culture of Ukraine.

UDC 655.413:78(477+510)

**MUSIC PUBLISHING HOUSES IN THE NATIONAL SOCIAL AND CULTURAL SPACE
(experience of Ukraine and China)**

Yang Jun – Postgraduate Student of the Theory and History of Culture Department, Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music, Kyiv

The article is devoted to the role and place of music publishing houses as an important component of the national cultures of Ukraine and China. One of the important links in the mechanisms of communication in the structure «composer – performer – listener» is music printing, which in different historical epochs served a function of distribution of musical texts. The changes taking place in this area today demand careful thought.

Methodology. The principle of historicism is fundamental in the study. The historical-genetic method was used to demonstrate the functioning of music publishing houses as an integral part of the artistic segment of the social and cultural space from the XVth and XVIIth centuries to the present. The comparative method was used to compare the organization of publishing activities in different countries.

Results. It is emphasized that in Ukraine the issue of music publishing houses became critical in the first third of the XXth century, when the putting into practice an idea of national musical culture became relevant. The implementation of the policy formed back then in this area was continued by the first specialized music publishing house «Musical Ukraine», founded in 1966. Its work responded to the demands of society and at the same time influenced the intensity of the information space. Facilitating access to the national repertoire, including works by contemporary composers, enriches the opportunities of both professional creative groups and amateur musicians. In China, the largest professional music publishing company is the People's Music Publishing House, founded in 1954. One of its main projects in the XXIst century was the preparation of the «Music Library of Contemporary Chinese Composers».

Driven by the publication of these works, China's sound environment as part of the social and cultural space becomes saturated with music that embodies national values.

Novelty. For the first time, the experience of Ukraine and China in the field of music printing is compared. The information on the activities of leading music publishers in China and some institutions of Ukraine is provided.

The practical importance. Studying the experience of music publishers in different countries in the current situation can be an important factor in ensuring the optimization of processes in this area.

Key words: music publishing house, printed music, musical score, musical culture of China, musical culture of Ukraine.

Надійшла до редакції 25.12.2021 р.